

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

DĖL SKOLŲ IŠIEŠKOJIMO ĮMONIŲ ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-1741(2) (TAP-19-560) (TAIS Nr. 19-4274)

2019-04-24 Nr. NV-1135

Vilnius

Rengėjas: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslas: iš esmės pritarti Seimo narių A.Palionio, R.Šalaševičiūtės ir V.Ąžuolo inicijuotam Skolų išieškojimo įmonių įstatymo projektui ir siūlyti Seimui tobulinti Įstatymo projektą pagal Nutarimo projekte pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Skolų išieškojimo įmonių įstatymo projektu, siekiant iš esmės sureguliuoti Lietuvoje veikiančių skolų išieškojimo įmonių vykdomą skolų išieškojimo veiklą, kad būtų užtikrintas jų veiklos skaidrumas bei vartotojų teisių apsauga, **siūloma:**

- paskirti priežiūros instituciją, kuri išduotų skolų išieškojimo veiklos licenciją ir vykdytų skolų išieškojimo įmonių veiklos priežiūros funkcijas;
- nustatyti skolų išieškojimo veiklos licencijavimo tvarką;
- numatyti skolų išieškojimo įmonių savivaldos organus, jų funkcijas ir teises.

Esama situacija:

- šiuo metu galiojantis teisinis reguliavimas nenustato jokių specialiųjų reikalavimų skolų išieškojimo veiklą vykdančioms įmonėms, jų veikla nėra prižiūrima priežiūros institucijos;
- Seimo kanceliarijos atlikto tyrimo duomenimis Latvijoje, Prancūzijoje, Švedijoje ir Vokietijoje yra atskirai reglamentuojama skolų išieškojimo įmonių veikla, šią veiklą prižiūrint atitinkamai paskirtai priežiūros institucijai.

Esmė:

- siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projektui ir siūlyti Seimui tobulinti Įstatymo projektą:
 - nustatytas tikslas – užtikrinti sąžiningą skolų išieškojimo įmonių tarpusavio konkurenciją, vartotojų ir verslo subjektų teises – galėtų būti pasiektas mažiau ribojančiomis priemonėmis. Rizika pažeisti svarbius visuomenės interesus (vartotojų pasitikėjimą tokių įmonių vykdoma veikla ir apsaugoti juos nuo nesąžiningos ar klaidinančios skolų išieškojimo veiklą vykdančių įmonių veiklos) galėtų būti suvaldyta ne tokios veiklos licencijavimu (t. y. patikrinimu veiklos pradžioje), o atliekant vėlesnę ūkio subjekto veiksmų priežiūrą pagal nustatytus reikalavimus. Todėl siūloma nuostatu dėl licencijavimo atsisakyti;
 - tikslinti skolininko sąvoką ir apsiriboti fiziniais asmenimis ir tik labai mažomis ir mažomis įmonėmis;
 - apibrėžti, kokia tvarka yra perleidžiamos ar administruojamos skolos arba teikiama kitokia pagalba kreditoriams išieškant skolas, nurodyti tarpininkavimo išieškant skolas būdus, skolininko teisių gynimo mechanizmus;
 - nustatyti skolų išieškojimo ne teisme veiksmų ilgiausią trukmę, išlaidų atlyginimo principus ir (ar) dydžius (kriterijus) ir ribojimus, taip pat numatyti papildomas vartotojų teises užtikrinančias garantijas, kaip antai, vartotojo teisę į teisingą ir išsamią informaciją vykstant skolų išieškojimo ne teismo tvarka procesui apie išieškomą skolą ir išlaidas, kurias prašoma atlyginti, informacijos teikimo tvarką, teisę pareikšti pagrįstus

prieštaravimus dėl skolos buvimo, jos sumos ir mokėjimo termino per įstatyme nustatytą terminą, kreditoriaus pareigą išnagrinėti tokį skolininko prašymą, skolininko bendradarbiavimo pareigą, skolininko prieštaravimo pareiškimo laikotarpiu draudimą vykdyti skolų išieškojimo ne teisme veiksmus;

- nurodyti, kad priežiūros institucija yra Vyriausybės įgaliota institucija, nes Ekonomikos ir inovacijų ministerija negali vykdyti ūkio subjektų priežiūros funkcijų ir būti priežiūros institucija;
- atsisakyti nuostatų dėl ūkio subjektų veiklos priežiūros funkcijų suteikimo Lietuvos kreditų valdymo įmonių rūmams, nes numatoma suteikti tas pačias priežiūros funkcijas ir priežiūros institucijai, ir Rūmų valdybai (pavyzdžiui, atlikti veiklos patikrinimus, taikyti poveikio priemones). Šios funkcijos nėra aiškiai atskirtos. Toks funkcijų dubliavimas būtų teisiškai ydingas.

Ekonomikos ir inovacijų ministerija atkreipia dėmesį, kad Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos 2015–2018 metų strategijoje, patvirtintoje Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 281, buvo numatyta, kad už tyrimo, siekiant susipažinti su užsienio valstybių patirtimi, kaip apsaugoti vartotojų teises skolas išieškant ne teisme, atlikimą ir pasiūlymų dėl šios srities vartotojų teisių apsaugos tobulinimo pateikimą buvo atsakinga Teisingumo ministerija ir Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, todėl, anot Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, tolesnis Įstatymo projekto derinimas, o Įstatymą priėmus, ir įgyvendinimas, turėtų būti priskirtas Teisingumo ministerijos kompetencijai.

Derinimas:

- derinta su Teisingumo, Finansų, Vidaus reikalų ministerijomis, Europos teisės departamentu, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Lietuvos banku, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos nacionaline vartotojų federacija, asociacija Lietuvos vartotojų organizacijų aljansas, Lietuvos pramoninkų konfederacija, Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos advokatūra, Lietuvos antstolių rūmais.
- išvadas pateikė Finansų, Teisingumo, Vidaus reikalų ministerijos, Europos teisės departamentas, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Lietuvos bankas, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos kredito valdymo įmonių asociacija, viešoji įstaiga „Lietuvos laisvosios rinkos institutas“;
- Lietuvos bankas ir Europos teisės departamentas pritarė be pastabų;
- atsižvelgta į Finansų, Teisingumo, Vidaus reikalų ministerijų, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pastabas ir į dalį Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacijos bei viešosios įstaigos „Lietuvos laisvosios rinkos institutas“ pateiktų pastabų ir pasiūlymų. Kitos Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacijos ir viešosios įstaigos „Lietuvos laisvosios rinkos institutas“ pastabos, į kurias neatsižvelgta, įvertintos pridedamoje derinimo pažymoje;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2018 m. balandžio 23 d. išvadoje Nr. NV-1133 atkreipia dėmesį, kad vertinant Projekte pateikiamą Vyriausybės poziciją dėl Seime svarstomo įstatymo projekto, svarstyтина, ar Projekto rengėjas pagrįstai Vyriausybės išvadą formuluoja kaip pritarimą Seime svarstomam įstatymo projektui, nors kartu iš esmės kritikuoja jame siūlomą nustatyti teisinį reguliavimą arba siūlo iš esmės jį keisti ar papildyti naujomis nuostatomis.

Atitiktis Vyriausybės programai: Įstatymo projektas atitinka Vyriausybės programos skirsnio „*Aktyviai ir visapusiškai apsaugoti vartotojai*“ nuostatas.

Dalykinio vertimo išvada: siūlome Vyriausybės išvados projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje, prieš tai klausimą aptarus Tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Saulius Gaigalas

Saulius Gaigalas, tel. 8 706 63 789, el. p. saulius.gaigalas@lrv.lt